

Lakko tekniikan yhtiöissä:

Kuka osallistuu lakkoon, mitä Pro on esittänyt sovittelussa ja mitä lakolla voi saavuttaa

Pro on antanut virheellistä tietoa maanantaina 17.1. alkavasta lakostaan Lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimuksen soveltamisalalla toimivissa yrityksissä. Perjantaina julkaistu tiedote käsittelee työntekijöiden velvollisuutta osallistua lakkoon sekä lakon päämääriä, jotka Pro on esittänyt sovittelussa.

Kuka osallistuu lakkoon?

Pron tiedotteessa väitetään, että ITA:n jäsenten lisäksi myös muut tekniikan yhtiöiden työntekijät ovat maanantaista alkaen lakossa. Lisäksi tiedotteessa mainitaan erikseen, että järjestäytymättömien työntekijöiden on noudatettava Pron päätöksiä.

On selvää, että myös ITA:n jäseniä tulee lakon aikana työhön. Heidät voidaan erottaa ITA:n jäsenyydestä sillä perusteella, etteivät he noudata Pron keskuslakkotoimikunnan päätöstä, mutta siihen Pron keinot kontrolloida yksittäisiä työntekijöitä loppuvat. Työttömyyskassa Pron jäsenyydestä lakon aikana työhön tulevia ITA:n jäseniä ei voi erottaa eikä heidän oikeutensa mahdolliseen ansiopäivärahaan näin ollen katkea sen vuoksi (työttömyyskassan jäsenyysehto säilyy voimassa).

Järjestäytymättömien työntekijöiden työssäkäyntiä tai asemaa Pron keskuslakkotoimikunnan päätökset eivät rajoita millään tavoin. Pro on antanut työriitalain mukaisen ennakoilmoituksen valtakunnansovittelijalle lakosta, johon osallistuvat vain ITA:n jäsenet. Muiden työntekijöiden lakkoon osallistumisesta ei ole ilmoitettu, koska Prolla ei yksinkertaisesti ole tähän mandaattia, eikä heitä voida myöskään erottaa siitä, mihin he eivät edes kuulu.

Mitä Pro on esittänyt sovittelussa?

Keskeisimmät lakon järjestämiseen liittyvät kysymykset ovat ne, mitä lakolla tavoitellaan, ja ovatko asetetut tavoitteet ainakin joiltakin osin realistisia saavuttaa. Pron lakkotavoitteita on käsitelty valtakunnansovittelijan johdolla sen jälkeen, kun liitto jätti hänelle lakkoaan koskevan ennakoilmoituksen. Työriitalain mukaisesti sovittelun toinen osapuoli on Palta.

Pro ja Palta ovat tavanneet sovittelijan johdolla toistaiseksi kaksi kertaa. Jäljemmällä kerralla (4.1.) sovittelussa kuultavana oli myös IAU:n edustaja sovittelijan tehtyä asiasta erillinen aloite, joka perustui käsillä olevan sovittelun poikkeavaan luonteeseen. Sen lopuksi sovittelija

esitti, että Pron edustaja kokoaa seuraavaan tapaamiseen listan, johon on kerätty ITA:n jäsenten esiintuomia konkreettisia parannusehdotuksia nykyiseen työehtosopimukseen.

Näin ei tapahtunut. Sen sijaan Pron edustaja esitti, ettei palkankorotuksia tehdä vuonna 2022. Lisäksi esitykseen sisältyi kahden työryhmän perustaminen. Molempien ryhmien tehtävänä olisi sopia työehdoista, jotka alentaisivat niistä johtuvia kustannuksia työnantajille.

Käytännössä Pron esitys tarkoittaa sitä, että se on valmis tinkimään tekniikan työntekijöiden nykyisistä työehdoista, jotta ITA pääsee takaisin jonkinlaiseen sopijaosapuolen asemaan tulevaisuudessa. Ei kuitenkaan ole uskottavaa, että Pron esityksen sisällöstä on käyty edes keskustelua ITA:n jäsenten kanssa sillä tapaa kuin sovittelija esitti sovittelussa edettävän.

Lakolla ei saavuteta mitään

Pro on ajanut ITA:n jäsenyyden myötä itsensä epätoivoiseen tilanteeseen. Sen sovittelussa tekemä hätäinen esitys ajoittui ajankohtaan, jolloin Paltan ja IAU:n välinen työehtosopimus oli vielä irtisanottavissa. Irtisanomisaika päättyi perjantaina 14.1.

Palta on tehnyt jäsenyritystensä kanssa kokonaistilanteesta kuitenkin omat päätelmänsä, eikä se lähtenyt mukaan Pron esittämiin ”lehmänkauppoihin” irtisanomalla IAU:n kanssa sopimansa työehtosopimuksen. IAU:n osalta päätös jättää työehtosopimus irtisanomatta liittyy puolestaan jo aiemmin tehtyyn arvioon toimialan poikkeuksellisesta tilanteesta ja sen vaikutuksista neuvotteluasetelmiin. Näin ollen Lentoliikenteen palveluja koskeva työehtosopimus, jota sovelletaan kaikkien soveltamisalalla työskentelevien työntekijöiden työehtoina, on voimassa 15.3.2023 saakka.

Vaikka Pron keskuslakkotoimikunta ei tämänkään jälkeen vetäisi pois ITA:n jäseniä koskevaa päätöstään, tilanne ei muuksi muutu. Sovitteluprosessi jatkuu maanantaina 17.1., mutta siinä ei käsitellä enää tekniikan työntekijöiden työehtoja, vaan seuraavan kerran niistä neuvotellaan työehtosopimustasolla IAU:n ja Paltan välillä ennen nykyisen sopimuksen päättymistä keväällä 2023.

Näihin neuvotteluihin osallistuu IAU:n ohella ensimmäistä kertaa myös Avoin tekniikan ammattiosasto ATA, jonka asema perustuu jäsenyyteen IAU:ssa. ITA menetti vastaavan asemansa kesällä 2020 liittyessään jäseneksi liittoon, joka ei ollut tekniikan työntekijöiden työehtosopimusosapuoli silloin, eikä se ole sitä tulevaisuudessakaan.

Juhani Haapasaari / IAU

Tähän tiedotteeseen liittyviä kysymyksiä voit esittää sähköpostitse osoitteeseen edunvalvonta@iau.fi. Jos katsot tarpeelliseksi, että sähköpostitse esittämäsi kysymykseesi liittyen sinuun otetaan yhteyttä, liitä sähköpostiisi puhelinnumerosi ja tarvittaessa myös nimesi, jos se ei selviä sähköpostiosoitteestasi.